

A kegyuri jogok.

(Saját tudósítónktól.) 1914. szeptember 24-én délután négy órakor Szeged szervező bizottsága összeült, hogy a város kegyuri jogainak miként való gyakorlásáról tanácskozzék. Hogy ez az állításom mennyire komoly, azt bizonyítják a szombati helyi lapok részletes tudósításai, de azokon kívül — ha valaki a lapoknak nem hinne — a város polgármestere, aki ezt a dolgot most felszínre vetette, az egyik tanácsnoka, aki a háborus élelmezéshez méltó alapossággal adta elő a kegyuri jogok szegedi történetét, és az ülésen megjelent bizottsági tagok, akik ugyancsak háborus ügyek hatása alatt jobbnak látták a kegyuri jogok rendezését más időkre halasztani.

Végzetlen türelemmel és buzgósággal kutatva sem tudjuk az okát találni annak, ami Somogyi Szilveszter polgármestert vezette, amikor a kegyuri jogok rendezését most kívánta napirendre tűzni. A kegyuri jogok ügye Szegeden évtizedek óta alszik a — jogügyi bizottságnál. Más bizottságoknál bizonyára más ügyek alszanak. Helyesen teszi a polgármester, ha ezeket a mumiákat előszedegeti, de talán most, a háboru tizennegyedik hónapjában tekintettel lehetne azokra a kívánalmakra, amelyeket a háboru országos és helyi viszonylatokban támaszt. Példákat nem akarunk felsorolni, mert az könnyen kelthetné azt a látszatot, hogy a polgármester ur eddigi működése felett kívánunk kritikát mondani. Ettől pedig ép a háboru miatt óvakodunk. Szeretettel fogadtuk a polgármester urat, amikor a főkapitányi székéből a polgármesteri állás magasságáig emelkedett. Buzgóságától, alaposágától, puritánságától eredményeket, alkotásokat vártunk. Ebben a reményünkben nem érezzük magunkat csalódottaknak, mert a háboru idején megválasztott Somogyinak nem nyilhatott még tere az alkotásokra. Nem tudhatjuk még, hogy reális munkák felé fordítja-e tekintetét és valóra váltja-e azokat az ígéreteket, amelyeket eddigi közszolgálatára alapján

tápláltunk vele szemben és amelyek hatása alatt a közgyűlés többsége polgármesterré választotta. Nem tudjuk még — de úgy szeretnők, ha a város egész polgársága bizalommal és szeretettel várhatná be azt az időt, amikor munkássága fölött az érdemleges kritika súlyos szavaival mondhatja el tárgyilagos bírálatát.

Ma délután egyik kávéházban egy, találó megjegyzéseiről ismeretes ur ezeket mondta:

— Mit akar most Somogyi, hiszen ha a természet rendje — amitől Isten óvjon — még nem zavartatik, a közel jövőben nem lesz Szegeden plébánosválasztás.

— Az egyházi autonómia ügye rendezésre vár — mondta egy másik, — mit szólnának, ha most állna elő a kormány ezzel a törvényjavaslattal.

A legkellemetlenebb dolog lenne, ami e sorok íróját érheti, ha abba a gyanuba keverednék, hogy felekezeti szempontok vezetnek. Vallási kérdések egyébként is hidegen hagynak, az egyházakról és felekezeti törvényekről megvan a véleményem, mindenki hitét meghagyom, a klerikalizmust — ha katolikus, ha zsidó — utálok. A katolikus egyháznak bizonyára megvannak a jogai, ami ezek körében rendezésre vár, az csak késik, de nem mulik. A kegyuri jogokról egyház- és jogtörténeti előadást megint a háboru miatt nem tarthatok. De miért akart Somogyi Szilveszter abba a gyanuba keveredni, hogy előtte ez a legsürgősebb teendő, hogy ő ezt halaszthatatlannak vagy csakaktuálisnak tartja, hogy nem háborus alkotásai között a legelső közé kívánja sorolni?

Hát olyan nagy kérdés ez? Megoldása annyira égető? Ép a háboru idején kell napirendre tűzni olyan bizottság megalkotását, amelynél a vallási különbségeket — helyesen, vagy helytelenül, az most nem kérdés — mérlegelni kell? A kegyuri jogok rendezése Szegeden nem várhat jobb időkre, békésebb napokra, nyugalmasabb órákra, amikor már a nemzet teljes sikerrel vívta meg élethalál-

harcát, amikor élvezi titáni küzdelme drága gyümölcseit, amikor nem foly a vér, mint most, patakokban, tekintet nélkül a felekezeti különbségekre?

Nem akarunk a dolognak nagy feneket keríteni, hiszen a polgármester urat bizonyára becsületes szándok vezette. De mint a közügyek szerény szolgálóinak szót kellett emelnünk, mert óva akarjuk inteni a polgármester urat, akihez a nagybecsülés sok szála fűz, hogy ilyen kezdeményezésekkel egyengesse az utját oda, ahova el kíván jutni, de ahova így soha el nem ér.

A közszeretet az övé lesz, ha meg tudja őrizni egyensúlyát és ha azok reményeit váltja valóra, akik szavazatukkal a közélet liberális, elfogulatlan, sohasem lankadó, mindig buzgó és törhetetlenül igazságos munkását tisztelték meg benne.

Legyen most törhetetlenül igazságos önmagával szemben és tegye fel a kérdést: nem várhat-e a kegyuri jogok rendezése a háboru utánig, akkor is arra az időre, amikor elvégeztük mindazt a sürgős munkát, ami majd épen a háboru nyomán lesz elvégzendő? Nem gondolja-e, hogy nem lesz akkor egyetlen ember, aki ellenezné a kegyuri jogok rendezését?

Most kár volt ezt a kérdést előcibálni és ildomos is, meg hasznos is a szervező-bizottságnál — pimentetni.

HIREK

OOOO

A török Vörös Félhold képeslevelező-lapjait 20 fillérért árusítja az Országos Bizottság, (Budapest, képviselőház.)

A cenzura tulkapásai ellen.

(Saját tudósítónktól.) A vidéki városokban, úgy látszik, napirenden van a cenzura tulkapása. Szegeden is sokat beszélnek újságírói körökben a cenzura legutóbbi botlásáról,

Gyuszi szerencséseje.

Irtá: Sipos János.

A tiszaparti platánok alatt abban az évben nem énekeltek búbajos dalokat tarka tollu madárkák és ritkábban hangzott fel a titkos éjszakákon a szerelmes halászlegények busongó éneke. Az emberek megtanultak imádkozni, sírni és a platánok sűrű lombjai alatt csak könnyes, szomorú szerelmek fakadtak. Mert — abban az évben — hajnali harmat helyett is vér hullott a földre és a levegőben ágyuk gölyői dudolták erőszakosan véres dalukat, — akkor háborút irtak a történetírók; háborút, amilyen még nem volt.

I.

Bánd Gyula szerencséséről akkor kezdtek először suttogni az emberek, mikor a folytonos sorozások dacára is civil maradt és mint épen nem szomorú untauglich irta meg délutánonkint a feketéjét a rendőrségi törzsasztalnál. A szerény kis tisztviselőből egyszerre nagy ember lett, — pár nap múltán mindenki tudta róla, hogy valami hallatlanul nagy protektora van.

Csendes békében teltek el a napjai ettől kezdve. A háboru őt csak távolról érintette; istenem, mért busuljon egy ember, ha huszonnégy éves és a világháboru dacára sem vették be katonának? Bánd Gyulát, a lányok Gyuszi-ját bizony jobban érdekelte egy csinos nő boka az egész világháborunál. Járt is utánuk annyit, amennyire az ideje engedte. A hivata-

los órákon kívül mindig magán-nyomozásokkal töltötte az idejét és sikerült is annyira vinni a dolgot nagy buzgókodásában, hogy pár hét múltán már nem volt asszony és leány a városban, akinek erényéről ne tudott volna felvilágosításokkal szolgálni. Így telt, mult az idő lassan és talán sohasem történt volna semmi baj, ha időközben meg nem ismerkedik Bánóti Eszterrel, ott a platánfák alatt.

Bánóti Eszter nem volt túlságosan szép, de Gyuszi mégis úgy érezte, valahányszor látta, hogy ahány csillaga van az égnek, annak minden fényessége az Eszter szemében van. Bizony, sok estén, éjszakán át nem hagyták ezek a szemek Gyuszit aludni és sok csinos bokát nem tudott meglátni attól a nagy-nagy fényességétől. És amikor észrevelte mindezt, már madárdalt hallott akkor is, amikor csak az ezüsttestű halaeskák ficáncoltak a szőke Tisza hátán.

Gyuszi szerelmes lett nagyon és most még kevesebbet hallott az ágyuk dörgéséből, mint valaha. Pedig — bizony — jobb lett volna inkább ezeket figyelni az Eszter szemei helyett, mert a platánok haragos-zöldben virultak ebben az évben és a lombjaik alatt csak könnyes, szomorú szerelmek fakadtak. De Gyuszi nem tudott erről; Gyuszi csak arról tudott, hogy huszonnégy éves és szereti Bánóti Esztert. Még azt sem tudta, hogy a „kis Eszti“, ahogy ő nevezte Esztert, viszontszereti-e? Csak élt félig boldog öntudatlanságban, csak sétált a csendes augusztusi délutánokon a tiszaparti haragoszöld platánok alatt és nem szólalt meg soká:

— Szeretlek. Szeretsz-e?

Hosszu hetek, hosszú hónapok múltán mégis bátorságot vett magának és amikor a nap éppen beleszédült véresen a Tiszába, megfogta Eszter keskeny kis kezét:

— Eszti, kicsi Eszti, talán megérezte már régen azt, amit most mondani akarok magának, — szeretem magát huszonnégy éves fiatal szívem minden hevével. Szeretem magát Eszti; — úgy érzem, az élet örömei mind csak magán keresztül juthatnak hozzám. A szememnek fényessége az én napom és az ajka az élet. A haja, ez az éjsötét hajzuhatag az éjszakám, amely ha ráborulna, beborítana egyszer, szívesen szédülnék el az örök álomba és ha érezhetném egyszer a teste melegét, lemondanék érte a tulvilág örömeiről is. Mondom, maga az élet és ebben a keskeny kis kézben, amelyet remegő kezekkel fogok, van a sorsom, az élet, vagy a Halál. Itéljen, melyiket érdemlem?

Meghajolt mélyen és alázattal megcsókolta azt a kis kezét. Nem mert volna egy világot a szemébe nézni annak a leánynak, aki pedig vágyva nyujtotta feléje vérpiros ajkát ott a haragoszöld platánok alatt.

A lány nem szólt, csókolni akart válasz helyett, hosszan, forrón, boldogan és várta, hogy felnézzen Gyuszi és lássa a vágyódó, lázas ajkait. De Gyuszi a földre szegte a szemét és hallgatott. Eltelt egy perc, két perc és ahogy nézte a szótlán, csendes fiut ott, aki nem érezte meg azt, amit úgy várt, hirtelen ellenséges indulattal kirántotta a kezét a Gyuszi kezéből és élesen, hidegen szólt:

— Kisérjen haza!